

Sterke colleges

Wat is een sterk college en wat een zwak? En hoe krijg je een sterk college? De bestuurskundigen Arno Korsten en Milo Schoenmaker geven hierop een antwoord in het boek 'Sterke colleges. De kracht van colleges van burgemeesters en wethouders in 37 adviezen'.

door Jos Wielen

Drs. J. Wielen is burgemeester van Katwijk en redactievoorzitter van Bestuursforum.

Je hoort wel eens over een college van burgemeester en wethouders dat het een sterk college is. En sommige colleges worden zwakke colleges genoemd. Je hebt er dan een bepaald beeld bij. Een sterk college krijgt dingen voor elkaar, een zwak college zit telkens in de problemen. Maar of je nu precies kunt aangeven wat een college sterk maakt of zwak, dat is een heel andere kwestie. De bestuurskundigen Arno Korsten en Milo Schoenmaker (burgemeester van Bussum) schreven er een heel boek over. Het onderwerp is interessant genoeg voor mensen die in de praktijk met colleges te maken hebben: voor de leden ervan, burgemeesters en wethouders, maar ook voor formateurs en gemeenteraadsleden.

Brede definitie

Het begin van het boek roept vragen op over het onderwerp en de wijze van behandeling. Bij de poging een sterk college te omschrijven of te definiëren lijkt de omschrijving wel erg breed: 'Een sterk college heeft het vertrouwen van de gemeenteraad, is bestuurskrachtig, collegiaal, opereert met gezag, bestuurt slagvaardig en productief, vraagstukken en uitdagingen van een gemeente worden effectief opgepakt en de burgers zijn in grote meerderheid tevreden over hun lokaal bestuur. Daarnaast is er sprake van goede interactie met organisaties en burgers.' Het is nogal wat.

Op basis van talloze voorbeelden uit de literatuur, de media en de eigen adviespraktijk en op basis van vele bijdragen van burgemeesters, wethouders en gemeentesecretarissen schetsen de auteurs een beeld van sterke (of juist zwakke) colleges. Uitgebreid worden allerlei aspecten van colleges belicht: de collegevorming, de rol van wethouders, het college als team, de rol van de burgemeester, de rol van de ambtenaren en hun relatie met het bestuur, de gemeenteraad, de dualistische gemeentestructuur, de perceptie van de burgers, de invloed van de electorale cyclus, de problematiek van moeilijke gemeenten met een lastige bestuurscultuur en de samenwerking met andere maatschappelijke partijen.

Praktisch

Aan de verschillende aspecten en analyses zijn regels verbonden. Deze regels zijn adviezen die je kunt toepassen om de kans op een sterk college te vergroten. Uiteindelijk

'Wie de effectiviteit van het college wil vergroten, vindt in het boek veel interessant materiaal'

worden er zo'n 37 adviesregels geformuleerd. Dit aantal lijkt tamelijk willekeurig omdat in de hoofdstukken soms diverse regels achter elkaar naar voren komen, terwijl in andere gedeelten de conclusie in de vorm van een adviesregel achter-

Sterke colleges

De kracht van colleges van burgemeester en wethouders in 37 adviezen

Arno Korsten en Milo Schoenmaker

 overheidsmanagement

Sterke colleges. De kracht van burgemeester en wethouders in 37 adviezen door Arno Korsten en Milo Schoenmaker, Reed Business, Uitgeverij Overheidsmanagement, 2008. 331 blz., €36.

wege blijft. Ook al komt de lijst van adviezen wat willekeurig over, toch maken deze adviezen het boek wel praktisch. Sommige adviezen zijn heel concreet, bijvoorbeeld de eerste: een sterk college moet niet te groot zijn. Andere zijn minder eenduidig, bijvoorbeeld nummer 15: een sterk college heeft een visie die verschil maakt.

Kanttekeningen

De voorbeelden maken het boek leesbaar en herkenbaar, maar soms worden verhalen wel erg uitgesponnen. De oordelen over personen en colleges zijn niet altijd logisch. Op blz.182 houden de schrijvers een bepaalde gemeente anoniem, kennelijk om personen te ontzien, maar elders in het boek wordt hetzelfde voorbeeld wel met naam en toenaam genoemd. Als een bepaalde zaak door het college van Groningen niet sterk is aangepakt, menen de schrijvers er in dat geval aan toe te moeten voegen: 'maar er zijn vast ook andere casus' (blz. 203). Dus misschien had Groningen toch wel een sterk college. Bij veel andere colleges ontbreken dit soort relativerende opmerkingen. Sommige formuleringen komen wonderlijk over. Zo menen

de schrijvers op blz.187 dat de aanwezigheid van PVDA, VVD en D66 niet uitmaakt voor de kwaliteit van een raadsdebat. Ik weet niet wat ze daarmee precies bedoelen. Maakt de aanwezigheid van het CDA wel uit? Of willen de schrijvers suggereren dat je eigenlijk zou verwachten dat aanwezigheid van de genoemde partijen wel verschil zou maken?

Bij de beschrijving van de lokale democratie als praathuis had ik het gevoel dat hier de lokale politiek teveel als geïsoleerd verschijnsel wordt gezien. Het politieke verbale gevecht in een democratie is niet specifiek voor een gemeente. De landelijke politiek functioneert niet anders.

Bezinning

Wat mij betreft had er nog meer aandacht gegeven kunnen worden op de onderscheiden rol van college- en niet-collegepartijen in de raad. De positie van een college wordt sterk beïnvloed door de mate van samenhang in een coalitie en

de relatie met de overige partijen in de raad. Hieraan wordt wel aandacht besteed, maar de raad komt toch regelmatig naar voren als een soort eenheid, terwijl in werkelijkheid de onderlinge verhoudingen in de raad vaak heel complex zijn. Een deel van de raad ziet mogelijk geen enkel belang in het goed functioneren van het college. Natuurlijk heeft een college zelf ook invloed op het functioneren van de raad, maar de speelruimte voor het college wordt sterk beïnvloed door de onderlinge verhoudingen tussen partijen en de stevigheid van de relatie tussen wethouders en hun partijgenoten in de gemeenteraad.

Al met al vond ik dit boek de moeite van het lezen waard. Wie na wil denken over het vergroten van de effectiviteit van een college vindt hier veel interessant materiaal bij elkaar. Er zijn zeker veel analyses die nuttig zijn voor een bezinning op eigen functioneren en de adviezen geven ook mogelijkheden te werken aan een sterk college. ■